



CLEMENS WISSE

Roman

De keus  
van de  
boerenzoon

# DE KEUS VAN DE BOERENZOON

Van Clemens Wisse verschenen bij uitgeverij Zomer & Keuning onder andere:

*Het omstreden erfdeel*

*Hoeve Westergaarde*

*Een fortuinlijke boerenknecht*

*De dochters van Venhove*

*Trees van de Zonnehof*

*Bloemen voor een boerendochter*

*Hoeve De Dageraad*

*Mooie Maartje van de molen*

*De jonge weduwe van Reggezate*

Clemens Wisse

# De keus van de boerenzoon

Z&K

Uitgeverij Zomer & Keuning

ISBN 9789020544893  
ISBN e-book 9789020544916  
NUR 344

© 2021 Uitgeverij Zomer & Keuning  
Postbus 13288, 3507 LG Utrecht

Omslagontwerp Liesbeth Thomas, t4design

[www.zomerenkeuning.nl](http://www.zomerenkeuning.nl)

Alle rechten voorbehouden

Uitgeverij Zomer & Keuning vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze om te gaan met natuurlijke bronnen. Voor de papieren editie van dit boek is daarom gebruikgemaakt van papier waarbij zeker is dat de productie ervan niet heeft geleid tot bosvernietiging.

# 1

‘Ik hoop dat het deze keer goed gaat, Klaas,’ zegt Lenie tegen haar man, Klaas Winter. Twee jaar eerder heeft ze een miskraam gehad en ze wil dat niet een tweede keer meemaken. Het baart haar trouwens wel zorgen, want eigenlijk vindt ze een jongen en twee meiden wel genoeg, maar je hebt het niet voor het zeggen. Vergeleken met andere gezinnen van daggelders is hun gezinnetje van drie kinderen en straks vier nog betrekkelijk klein. Maar klein is ook het daggeldershuisje van hoeve Wikkezicht, waar Klaas werkt.

In het dorpje Wikkedam is Hein Veldman met zijn hoeve Wikkezicht een vooraanstaande boer, stammend uit een geslacht van rijke boeren. Wikkezicht ligt aan de Wikkevaart, waarover bij de hoeve een ophaalbrug de verbinding vormt met de weg naar het dorp.

Ver achter Wikkezicht ligt in de polder de eenzame hoeve Cedo Nulli van boer Jaap Koot. Uit oude stukken blijkt dat er ooit een vete ontstaan is tussen de twee hoeven, waar de overgrootvaders van de huidige boeren ruziemaakten over een nieuw te bouwen ophaalbrug. Hoe het precies gegaan is weten ze niet meer. Het verhaal gaat dat de boer van Wikkezicht een nieuwe brug wilde laten plaatsen omdat de oude erg krakkemikkig geworden was. Om de verharde weg naar het dorp te kunnen bereiken had de boer van de toen nog naamloze hoeve in de polder de brug nodig, maar hij vond

dat de oude brug nog best opgeknapt kon worden en was niet bereid de helft van de kosten van een nieuwe brug te betalen. Het moet destijds, bijna anderhalve eeuw geleden, een hele rel geworden zijn met blokkade vóór de brug, waardoor de dwarsliggende boer de straatweg niet meer kon bereiken. Maar hij wist van geen wijken en weigerde te betalen. Hoe het allemaal afgelopen is weten de dorpingen niet meer, maar vanaf die tijd prijkt op de afgelegen hoeve van Jaap Koot de naam: Cedo Nulli, wat zoveel betekent als 'ik wijk voor niets of niemand'.

De huidige boeren Veldman en Koot lachen om het oude verhaal en zitten elkaar alleen maar dwars als het om de aan- of verkoop van vee gaat. Verder gaan ze met elkaar om zoals het rijke boeren betaamt. Toch menen de dorpingen dat er nog wat oud zeer gebleven is tussen de bewoners van de twee hoeven. De wens is meer de vader van hun gedachten, want roddelen over met name rijke boeren, is hun favoriete bezigheid.

Over de vraag of hun handelen nu in alle gevallen betaamelijk is verschillen de mensen, vooral de mindere klasse, van mening. Klaas Winter verdient als knecht op Wikkezicht zes harde guldens in de week en moet daarvan met vrouw en drie kinderen zien rond te komen. Twee liter melk gratis per dag is onderdeel van de beloning. Ze kunnen er niet 'vet van soppen' en ze kijken soms met verbazing naar de weelde van de boeren en – vooral van – de boerinnen. Voor het bijwonen van de zondagse mis worden die met hun kinderen in de geriefelijke kapwagen naar de kerk gereden, waar de boerinnen door het middenpad van de kerk naar de voorste banken lopen terwijl ze hun kostbare juwelen tonen. Het werkvolk zit op de achterste banken. Verschil moet er zijn,

is de algemene opvatting, maar of iedereen daar zo gelukkig mee is valt te bezien.

Ondanks zijn bescheiden inkomen is Klaas Winter tevreden met zijn leven. Hij heeft in Lenie een lieve vrouw en moeder voor zijn kinderen. Zijn oudste zoon Kees is een jaar eerder van school gegaan en is nu knechtje op Cedo Nulli bij Jaap Koot. In het daggeldershuisje van Cedo Nulli woont knecht Piet Vlijmen, en er is nog een inwonende meid luisterend naar de naam Kee Groot. Zoals alle inwonende boerenknechten eet Kees mee met het gezin van Koot, en de kost is daar aanmerkelijk beter dan thuis, waar schraalhans doorgaans keukenmeester is.

Voor moeder Lenie komt een mond minder te vullen goed uit, want alle beetjes helpen, vindt ze. Ze heeft het aldoor moeilijk de eindjes aan elkaar te knopen. Zeker nu ze moet sparen voor de kosten van de bevalling, want vroedvrouw Jaan Bartels werkt ook niet voor niks.

Tineke, de oudste dochter van Klaas en Lenie Winter, zit in de vierde klas van de dorpsschool en schuift een klas op als haar zus Corrie voor het eerst naar school gaat. In heel jonge gezinnetjes wordt de eerste zoon of dochter door de moeder de eerste keer naar school gebracht. Voor de zwangere Lenie Winter is het niet nodig Corrie die eerste schooldag weg te brengen, want dat kan dochter Tineke van tien ook wel. Maar daar wil Corrie niks van weten. Al vanaf haar prille jeugd speelt zij met Henkie Veldman, het zoontje van buurman boer Veldman van Wikkezicht, waar haar vader knecht is. Als Tineke haar een handje wil geven, weigert ze die en grijpt ze het handje van Henkie, haar boezemvriendje. Voor kleine Henk Veldman is Corrie niets minder dan zijn zusje. Ze waren tot



duverre bijna onafscheidelijk. Dat is niet zo verwonderlijk, want op afgelegen hoeven zijn er maar weinig leeftijdgenootjes om mee te spelen. En kinderen willen spelen en hebben geen enkel begrip voor ouders die daar kwaad in zien.

Voor Hein Veldman is 'kwaad' een groot woord, maar het zint hem toch niet dat zijn jongste zoon alleen maar omgaat met de dochter van zijn knecht. Hij vindt dat je er niet vroeg genoeg mee kan beginnen kinderen duidelijk te maken dat er verschillende klassen zijn. Boeren staan ver boven daggelders en knechten. Laat je de kinderen van beide groepen ongehinderd met elkaar omgaan, dan kan dat later ongewenste consequenties hebben. Hij praat erover met zijn vrouw Thea.

'Wat jij nu al in je hoofd haalt, Hein, begrijp ik niet. Henk en Corrie zijn kinderen, die elkaar vanaf hun prille jeugd kennen. Natuurlijk spreken zij elkaar moed in als ze voor het eerst naar school gaan, want dat is toch een niet gering avontuur voor kleine kinderen. Ben jij je eigen jeugd vergeten?'

'Dat ben ik niet, Thea, maar dat heeft er niks mee te maken. Ik werd op de eerste dag door mijn moeder naar school gebracht en later liep ik met mijn grotere zus mee.'

Henk en Corrie hebben er geen benul van wat er thuis op Wikkezicht besproken wordt. Zij lopen samen met Tineke, de zus van Corrie, mee en worden opgevangen door juffrouw Ans Boot, die de eerste twee klassen voor haar rekening neemt. De wisseling van klassen is een jaarlijks weerkerend gebeuren en dus weet Ans Boot hoe ze nieuwe eersteklassers moet aanpakken. Henk wil naast Corrie zitten, maar juffrouw Boot maakt hem duidelijk dat dat niet kan. In de eerste klas zijn er twee rijtjes, een voor de meisjes en een voor de jongens. In de andere helft van het lokaal zijn er nog twee rijtjes, maar

die zijn voor de leerlingen van de tweede klas. Juffrouw Boot gaat op zijn gemoed werken.

‘Jij wilt toch niet als enige jongen tussen de meiden gaan zitten? Ze lachen je uit, joh!’

Uitgelachen worden is wel het laatste wat Henk wil en hij schikt zich maar gauw in het onvermijdelijke en gaat naast een jongetje, dat nog bezig is zijn tranen te drogen, in het jongensrijtje zitten. De ‘grote’ kinderen van de tweede klas kijken met enige minachting neer op de ‘snotpieken’ van de eerste klas en vermaken zich om hun tranen. Zij zijn vergeten dat ze zelf een jaar eerder net zo zaten te snotten als de nieuwkomers.

‘Hoe is je eerste schooldag gegaan, Corrie?’ vraagt moeder Lenie als de kleine meid met de lege stikkenzak om haar nek thuiskomt.

Corrie haalt haar schouders op en bromt dat ze het maar gek vindt dat ze niet naast Henkie Veldman mocht zitten. ‘Maar ik heb niet gehuild, hoor!’ voegt ze er trots aan toe.

‘Henk wel?’

‘Nee, ook niet, maar hij keek wel lelijk toen de juffrouw zei dat hij niet naast mij mocht zitten.’ Later bij het avondeten praat ze nog honderduit over alles wat ze die dag beleefd heeft, zodat vader Klaas haar tot kalmte moet manen.

‘Eet nou eerst je bord maar leeg, dan mag je straks op mijn schoot verder vertellen.’ Corrie is de jongste in het gezin van Klaas en Lenie Winter. De oudste zoon Kees is net van school en voor hem zal een baantje moeten worden gezocht. Dochter Tineke zit inmiddels in de vijfde klas, waar bovenmeester Govert Feenstra de scepter zwaait.

‘Heb je al een baantje voor jullie Kees gevonden, Klaas?’

vraagt Hein Veldman als ze praten over de eerste schooldag van Henk en Corrie.

‘Nee, dat heb ik nog niet. Hein, weet jij iets?’

‘Zo’n ventje van veertien kan niet veel anders dan onkruid wieden, maar misschien kan hij bij Jaap Koot van Cedo Nulli aan de slag. Ik weet dat hij een “manusje van alles” zoekt, maar je mag wel vlug zijn, want jouw Kees is niet de enige die net de schoolbanken verlaten heeft.’

‘Ik ga er vanavond meteen heen.’

‘Misschien heb ik werk voor je, Kees,’ zegt Klaas als hij thuiskomt.

‘Waar?’

‘Bij boer Koot van Cedo Nulli; we gaan er vanavond heen.’

‘Hallo Klaas.’ Zo groet Jaap Koot als hij op het ‘volk!’ de deur opent. ‘Wat kom je hier “sjouwen”?’

‘Ik hoorde van Hein Veldman dat je misschien een hulpje kan gebruiken.’

‘Dat klopt, Klaas.’ En wijzend op de kleine jongen vraagt hij of het zijn zoon is.

‘Ja, dit is Kees. Hij is net van school en ik zoek dus een baantje voor hem.’

‘Kan jij ook praten, Kees?’ vraagt Jaap lachend als hij merkt dat de jongen verlegen staat te draaien.

‘Ja baas,’ zegt Kees schuchter. Hij kent de hoeve goed en ook de bewoners. Dochter Greetje heeft zijn leeftijd en is gelijk met hem van school gegaan, maar met haar vader heeft hij nooit gesproken.

‘Kan jij melken, Kees?’

‘Ik heb het wel gedaan, baas, maar ik heb moeite de emmer schuin tussen mijn knieën te houden.’

‘Dat zullen we je wel leren, want dat je leert melken, vind ik wel belangrijk. Je kunt hier aan de gang, Kees, en naast kost en inwoning zal ik je tien stuivers in de week betalen. Wanneer kan je beginnen?’

‘Morgen als het kan, Jaap,’ zegt Klaas, en dan zijn ze het eens.

‘Ik ben bij boer Koot van Cedo Nulli aangenomen, moe, en ik ga tien stuivers in de week verdienen.’

‘Boven de kost en inwoning,’ voegt Klaas eraan toe. Het is geen slechte verdienste voor een knulletje van dertien en moeder Lenie is er blij om. Wel vindt ze het vervelend dat Kees voor dag en nacht de deur uit is. Ze herinnert zich als de dag van gisteren dat hij net geboren was en zij en Klaas apetrots waren op hun zoontje.

‘De tijd gaat snel, Klaas,’ verzucht ze. ‘Onze eerste gaat al voor dag en nacht de deur uit en misschien gaat Tineke over een paar jaar dezelfde weg.’

‘Maar ik kom ’s avonds vaak naar huis, hoor!’ verzekert Kees zijn moeder. ‘Van Cedo Nulli tot hier is het minder dan een kwartier lopen.’

‘Hollen bedoel je, Kees,’ lacht Klaas. Jongens van dertien lopen nooit, maar hollen, weet hij uit zijn eigen jeugd. ‘Als de school uitging holden de jongens de weg naar huis op. In het begin was het een hele stoet jongens op klompen, en dat gaf een gekletter vanjewelste. De meisjes holden nooit mee. Naarmate er meer jongens afhaakten en ze het laantje naar hun huis in draafden, werd de stoet kleiner tot er nog maar een paar jongens, die het verst van school af woonden, overbleven.’

‘Dat is alweer heel wat jaartjes geleden, Klaas,’ zegt Lenie. En tegen Kees zegt ze: ‘Wees maar zuinig op je jonge jaren, Kees, want die zijn zó voorbij, en dan zit je, net als wij, met

een stel kinderen die allemaal eten en kleding en nog veel meer nodig hebben.'

'Wat zit je te zuchten, Lenie. We hebben een fijn gezinnetje en we gaan nog lang niet dood van de honger,' zegt Klaas en hij slaat een arm om zijn lieve vrouwtje heen en trekt haar tegen zich aan.

'Hoe ouwer hoe gekker!' zegt Kees plagend, maar hij moet dan de benen nemen om uit de handen van zijn vader te blijven. Kees is gek op zijn ouders en vindt het fijn dat hij nu ook zijn steentje kan bijdragen om hun zorgen wat te verlichten, want hij begrijpt best dat moeder elke stuiver drie keer moet omdraaien alvorens hem uit te geven.

Ook in huize Winter staat de tijd niet stil. De buik van moeder Lenie begint behoorlijk te zwellen en ze moet de boerin van de naastgelegen hoeve zeggen dat zij moet stoppen met helpen bij het wassen van het melkgerie en het spoelen van de wekelijkse was. Belangrijk is, alvorens die was op te koken, de met mest bevulde broeken en kieren te spoelen aan de stoep die op palen een stukje boven de Wikkevaart ligt. Boerin Thea Veldman heeft er begrip voor en laat haar vanaf die dag alleen maar helpen bij lichte werkzaamheden, zoals vouwen en strijken.

Voor Lenie is het belangrijk om naast haar eigen drukke huishouden, met de hulp op Wikkezicht wat bij te verdienen om een spaarpotje aan te leggen voor kleren, brandstof en meel. En voor het aanmaken van slobber voor het varken, dat haar dagen slijt in een afgebakend hok in de schuur. Voorts wil ze de traditie in stand houden Klaas op zondag na de mis zijn wekelijkse borreltje te laten drinken en op zaterdag in het sigarenwinkeltje zijn zondagse sigaar en een pakje pruimtabak

te laten kopen. Hij moet op Wikkezicht hard werken en dan is die kleine luxe niet overbodig.

Als het maatje jenever op en de tabakspot leeg is, twijfelt Klaas en vraagt aan Lenie of hij het wel kan maken er geld aan te besteden. 'Jij hebt het geld toch nodig om vroedvrouw Jaan Bartels te betalen, vrouw,' meent hij, maar Lenie schudt haar hoofd.

'Het geld voor Jaan ligt klaar en jou gun ik je zondagse versnapering, Klaas. De paar dubbeltjes die jij daaraan besteedt kunnen we echt wel missen, hoor!'

'Dat is lief van je, meissie,' zegt Klaas ontroerd en hij sluit zijn lieve vrouwtje in zijn armen.

'De laatste loodjes wegen het zwaarst' luidt een gezegde en het gaat zeker op voor Lenie als de bevalling van haar vierde kindje ophanden is. Het is de volgende morgen nog vroeg als ze Klaas uit bed moet porren om Jaan Bartels te halen. 'Het is zover, Klaas. Je komt langs het huis van je zuster Mien. Wil je haar vragen hierheen te komen, want ik wil liever niet alleen blijven en Tineke is nog te jong.'

Het kinderloze stel Mien en Cor Kortman komt vaak op visite in het kleine huisje van Klaas en Lenie. Ook bij vorige bevallingen werd Mien gelijk met de vroedvrouw gewaar-schuwed.

Klaas moet even wachten tot Cor met een slaperig gezicht aan de deur komt. 'Is Lenie zover, Klaas?'

'Ja, ze vraagt of Mien naar haar toe wil gaan. Ik ga Jaan halen.'

'Ik zal Mien wakker maken, Klaas.' Dat blijkt niet meer nodig te zijn, want Mien, die de ongewone geluiden aan de deur hoort, staat al naast haar bed en kleedt zich meteen aan

om naar Lenie te gaan. Zij kan er snel zijn, want zij beschikt als een van de weinige huisvrouwen over een fiets. Ze is dan ook binnen tien minuten bij haar zwangere schoonzuster.

‘Fijn dat je direct kon komen,’ zegt Lenie opgelucht als Mien aan haar bed verschijnt.

‘Op de fiets gaat het snel, Lenie. Om de hoeveel minuten komen de weeën?’

‘Om de twee of drie minuten, dus vond ik langer wachten niet verantwoord. Hoe laat is het nou, Mien?’

‘Vier uur, Lenie. Ik zal alvast maar een ketel water opzetten, want dat heeft Jaan graag.’

‘Loop daarna even naar Wikkezicht om Hein Veldman te zeggen dat Klaas bij het melken verstek moet laten gaan.’

Terwijl de ketel water staat op te warmen loopt Mien naar de hoeve en informeert de boerin. Boer Hein Veldman komt kijken wie er zo vroeg aan de deur is en hoort wat de vrouw zegt.

‘Klaas is toch niet zwanger,’ zegt hij met een nijdig gezicht, maar die opmerking schiet Mien in het verkeerde keelgat.

‘Als je vrouw op het punt staat te bevallen, dan wil je er toch bij zijn? Of ga jij ook melken als je vrouw zover is?’

‘Wat ik doe of laat gaat jou niks aan.’

‘Dat is waar, maar ik mag wel zeggen dat je opmerking van zojuist nogal onbeschoft is. Welke man laat zijn vrouw in barensood alleen?’

‘Jij doet er beter aan je grote muil te houden. Ik zorg ervoor dat die broer van jou te vreten heeft en daar mag ik ook wel wat voor terugvragen.’

‘Geen ruziemaken, Hein! Neel kan toch wel een keertje invallen voor Klaas.’ Boerin Thea Veldman blijkt meer gevoel

in haar pink te hebben dan haar man heeft in zijn hele lijf. Maar even later moet ze het ontgelden, want die ruwe Hein Veldman laat zich door zijn vrouw niet de wet voorschrijven.

‘Hoe ik omga met mijn knecht is mijn zaak en daar heb jij je niet mee te bemoeien!’ Hein loopt nijdig weg en roept: ‘Neel, melken!’ De woorden waarmee Thea haar man erop wil wijzen dat de omgang met de meid háár zaak is, liggen haar op de tong, maar zij houdt zich in. Haar achting voor haar man is nooit groot geweest, maar nu is die tot een minimum geslonken. Als dochter van de grote boer Vrijburg werd zij op eenentwintigjarige leeftijd aan de rijke boerenzoon Hein Veldman gekoppeld. Zij was verliefd op een zoon van de meelhandelaar, maar die was niet rijk genoeg. Ze is in de loop der jaren aan Hein gaan wennen, maar ze heeft nooit van hem gehouden.

Intussen zijn Klaas en Jaan bij de kraamvrouw aangekomen en heeft Mien het zweet op haar voorhoofd staan, want de weeën komen nu vrij kort achter elkaar. Ze zegt het ook tegen Jaan, die zich bekommert om Lenie.

Klaas mag even bij zijn vrouw, maar moet dan de benen nemen, want een bezorgde man kan zij bij een bevalling missen als kiespijn.

Het is voor zowel Klaas als Lenie de vierde keer dat ze in spanning zitten, maar volgens Jaan is daar deze keer zeker geen aanleiding toe. Ze steekt even haar hoofd om de hoek van de deur om dat Klaas te laten weten.

‘O, ik dacht dat de baby er al was,’ zegt Klaas, maar Jaan schudt haar hoofd en wijst Klaas erop dat zijn vrouw geen konijn is. Ze moeten er beiden om lachen, en dat neemt voor Klaas een groot deel van de spanning weg. Het gaat verder



goed en tien minuten later steekt Jaan wederom haar hoofd om de hoek van de deur en feliciteert Klaas met zijn, zeven pond zware, zoontje. Kort erna mag hij binnenkomen en de kleine bewonderen. Hij kust Lenie en fluistert ‘onze Bertje’. Lenie zakt met een gelukkige glimlach om haar mond terug in haar kussen met de kleine Bertje in de kom van haar arm. Bij het zwakke licht van de vroege ochtend kijkt ze met trots naar het ronde koppie van haar jongetje en drukt een voorzichtig kusje op zijn voorhoofd.

‘Hoor ik het goed, Klaas? Gaat je zoontje Bert heten?’

‘Dat heb je goed gehoord, Jaan. Twee jongens en twee meiden; mooi verdeeld, hè?’

‘Dat zeker, Klaas, maar het wordt wel dringen met z’n vieren in dit kleine huisje.’

‘Er gaan veel makke schapen in een hok, Jaan, en onze oudste slaapt op Cedo Nulli, want daar is hij als manusje-van-alles aangenomen.’

‘Nu al een groot leeftijdsverschil tussen de oudste en de jongste, Klaas,’ vindt Jaan, maar Klaas wijst haar erop dat het verschil zo groot is door de miskraam van Lenie.

‘Dat weet ik, Klaas, en ik weet ook dat Lenie zich al vanaf het begin van haar zwangerschap zorgen maakte. Daarom heb ik haar ook al een poosje geleden aangeraden het kalm aan te doen en zwaar werk op Wikkezicht te vermijden.’

‘Daar heeft ze zich ook aan gehouden, Jaan. Gelukkig had boerin Thea er begrip voor en schakelde ze haar alleen nog in voor lichte karweitjes. In tegenstelling tot die lompe Hein is Thea een lief mens.’

‘Die Hein is zeker een lomperik,’ vindt Mien.

‘Hoe kom je daar zo bij, Mien?’

‘Ik weet eigenlijk niet of ik je dat wel moet vertellen, Klaas.’

Je bent nou gelukkig met je zoontje en de goede afloop van de bevalling en je dan nu vertellen wat mij vanmorgen overkomen is, zal weer een domper op je vreugde zijn.'

'Ha ha!' lacht Jaan. 'En jij denkt dat Klaas niet wil weten wat jou vanmorgen overkomen is.'

'Ja, Jaan heeft gelijk, Mien. Heb je ruzie met Hein gemaakt?' Klaas kent zijn zuster en weet dus dat zij niet veel van wat haar niet zint over haar kant laat gaan.

'De boer heeft ruzie met mij gemaakt. Toen de boerin aan de deur kwam en ik haar vertelde dat jij niet kon komen melken, bemoeide die lompe boer zich ermee en zei zulke onbeschofte dingen dat ik hem voor schut gezet heb.'

'Maar wat zei hij dan?'

"'Klaas is toch niet zwanger!'" Die lompe opmerking schoot mij in het verkeerde keelgat en toen heb ik hem "zijn vet" gegeven. De boerin wilde het sussen, maar die kreeg ook een sneer van die hufter. Dat jij het daar uithoudt is mij een raadsel, Klaas. "Ik zorg ervoor dat mijn knecht te vreten heeft en daar mag ik ook wel wat voor terugvragen," zei die lummel.'

'Ja, het is een onbeschofte vent,' beaamt Klaas. 'Hij zal Neel wel optrommelen om te helpen bij het melken.'

'Dat klopt. De manier waarop hij de meid riep, vind ik ook beneden alle peil. "Neel, melken!" Of je een hond roept. Bah, wat een rotzak!' Mien maakt van haar hart geen moordkuil.

Het is inmiddels halfzeven en na vlug een paar boterhammen gegeten te hebben, gaat Klaas naar de hoeve. De eerste die hij ontmoet is de boerin. 'Is alles goed met Lenie, Klaas?' vraagt ze belangstellend, en als Klaas knikt en zegt dat het voorspoedig gegaan is en dat hun gezinnetje is verblijd met een jongetje van zeven pond, dat Bertje heet, feliciteert ze hem met zijn zoontje. Uit angst dat haar man zijn woede

van die ochtend bekoelt tegenover Klaas zegt ze hem maar gauw dat Klaas vader geworden is van een zoontje en dat alles goed gegaan is.

‘Gefeliciteerd met je zoontje, en ik had je wel wat eerder verwacht nu ik hoor dat het goed gegaan is,’ moet hij toch kwijt, maar Klaas is allang tevreden dat hij geen verdere verwijten naar zijn hoofd geslingerd krijgt. Toch is Hein nog niet klaar. ‘Je moet tegen die mooie zuster van jou wel zeggen dat haar grote waffel mij niet zint. Als ze soms van plan is te blijven bakeren, moet ze wel weten dat ze hier geen voet meer op mijn erf moet zetten. Melk neem jij, zolang Lenie het bed moet houden, zelf maar mee of je stuurt Tineke.’ Klaas slikt het maar voor zoete koek, want het voor Mien opnemen zou hem toch niet in dank worden afgenomen.